

LAGUNTZA MATERIALA

Ikasleentzako materiala

Urdaibaiko hegaztiak eta euren habitatak: HEZEGUNEAK

Ikasleentzako Unitatea

-Lehen Hezkuntza-

5. eta 6. L. H. bisitaldirako unitate didaktikoa

AURKEZPENA.

Eskuetan duzun lan-orri hauek Zentruaren bisitaldian landuko diren edukinak ulertzeko tresna bat da. Lan-orri hauekin bisitaldian ikasitakoa balora dezakezu eta baita ere hegaztien garrantzia eta gure ekosistemarik zaurgarrienetakoekin duten harremana ulertu dezakezu.

BISITALDIAN ZEHAR.

Bisitaldia egiterakoan denok oinarrizko portaera arau batzuk errespetatzea beharrezkoa da. horrela saiaturko gara ahal dugun gehiena ikastea, hegazti zoragarriak ikusteko aukera izango dugu eta gure portaerak bere lasaitasunean zelako eragina duen ulertuko dugu. Horretarako, bisitaldia burutzen duzun bitartean, oinarrizko arau batzuk bete behar ditugu:

Zeintzuk dira arau horiek?:

	BAI	EZ
Monitoreak azaltzen duenari arretaz entzun eta ez moztu bere azalpenak, norbaitek nahi badu zeozer galdetu edo komentatu bere azalpenak ematen bukatzen duenean egin ahal duzu.		
Hegaztien atzetik segika ibiltzea		
Zentruaren barrutik ez egin korrika, barruan lan egiten duten pertsoneri eragotzi ahal diezu eta.		
Lurrera zaborra botatzea		
Bisitaldiaren alde bat kanpokaldean burutzen bada, monitorearen atzetik joan behar dugu, inoiz ez aurretik, eta hegaztien behatokitara hurbildu heinean isilik ibiliko gara.		
Xehetasunak oso garrantzizkoak dira. Hegazti bat beste batetik ezberdintzeko askotan behaketa arreta handiz egitean datza.		
Oihukatu eta monitoreari ez utzi hitz egiten		

BISITARAKO FITXA

Data: _____.

Ordutegia: _____ -etatik _____ -etara .

Behatzaileak: _____ .

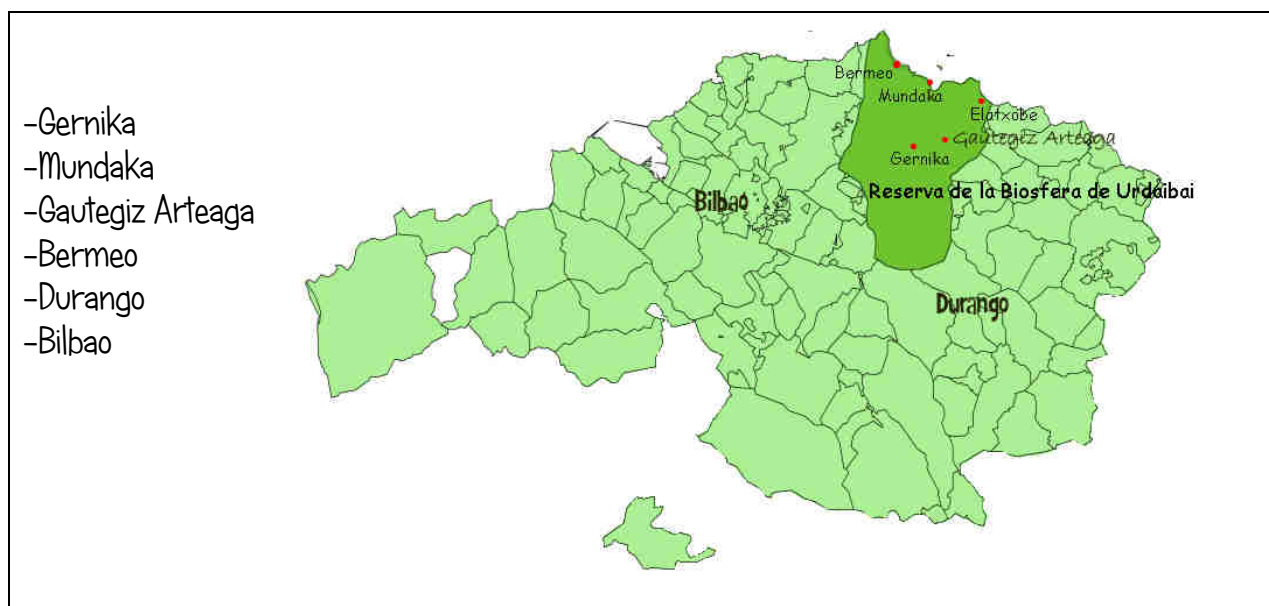
	Bai/Ez	0-10 / 11-20 / 21-30/ 30etik gora	Oskarbi / Ostarteak / Hodeitsu	Altua / Baxua
Haizea:				
Temperatura:				
Euria:				
Estaladura:				
Marea:				

A.- URDAIBAI

1.- Zergatik Urdaibai Biosfera Erreserba da?:

- Animalia, landare zein pertsonentzako toki babestua delako.
- Lantegi eta zaborrez betetako lekua delako.

2.- Zeintzuk dira udalerrri hauetatik Urdaibai Biosfera Erreserban EZ dagoena?:

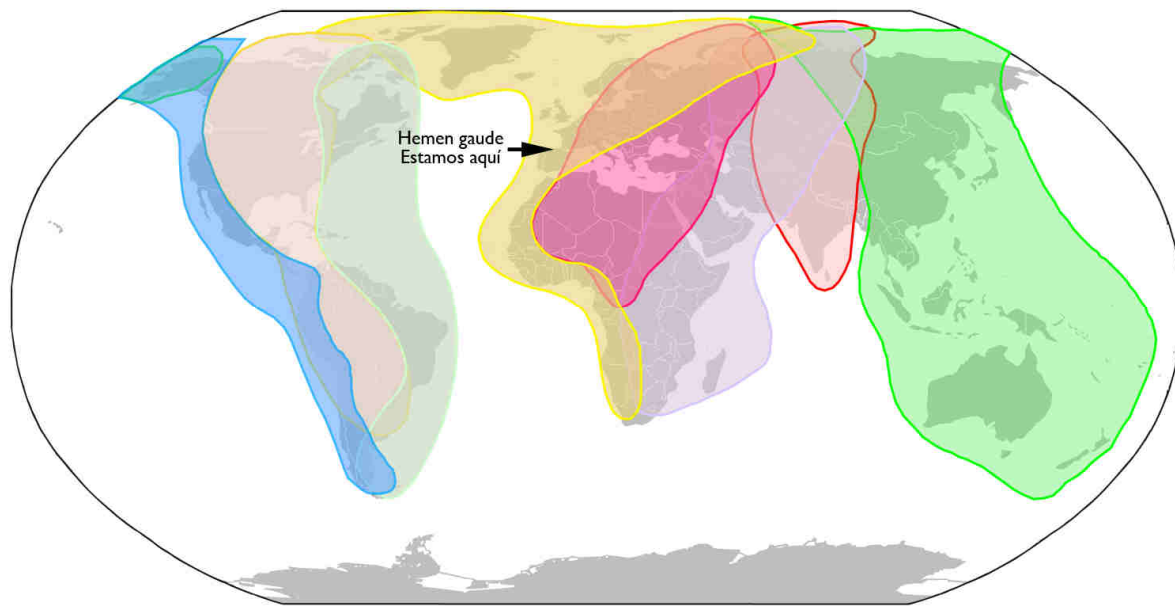

3.- Zergatik da Urdaibai hain garrantzitsua HEGAZTIENTZAKO?

- o Jendeak jaten ematen dielako
- o Leku ederrak dituelako hegaztiak bizitzeko eta ugaltzeko.

B.- MIGRAZIOA ETA GEOGRAFIA

1.- Beheko mapan adierazten diren migrazio-bideetatik ze koloretakoa da gure gainean pasatzen dena?: _____ Eta zein da migrazio bide honen izena?: _____

2.- Herri hauetatik migrazio bidea igarotzen den 5 herri azpimarratu:
https://es.wikipedia.org/wiki/Mapa#/media/File:1-12_Political_Color_Map_World.png

- Herberreak
- Groenlandia
- Egipto
- Senegal
- Norvegia
- Maroko
- Grezia
- Turkia

3.- Zeintzuk dira Euskal Herriko lau hezegunerik garrantzitsuenak. Irudi hauetan jakingo zenuke aurkitzen? (Zirkulo batekin inguratu):

4.- Erlaziona itzazu lurralde hauekin:

Araba: _____

Bizkaia: _____

Gipuzkoa: _____

Nafarroa: _____

5.- Mapa honen gainean gure gaitetik igarotzen den migrazio bidea adierazi marra baten bidez eta izendatu puntu bakoitza dagokion herrialdearekin:

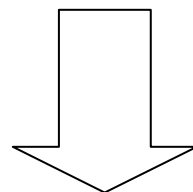
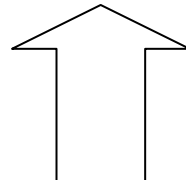
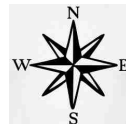
6.- Hurrengo faktoreetatik zein da garrantzitsuena hegaztien LEKUALDEKATARAKO:

- Izarrak
- Hodeiak
- Haizea
- Euria

7.- Hurrengo elementuetatik zein da garrantzitsuena hegaztien ORIENTAZIORAKO burutzen duten migrazioan zehar:

- Izarrak
- Hodeiak
- Haizea
- Euria

8.- Migrazioa gune geografiko urrunen artean hegaztiekin burutzen duten mugimendu edo lekualdatze bat da urteko sasoi desberdinetan zehar. Migrazio hau iparraldetik hegoaldera _____-n egiten da eta hegoaldeetik iparraldera _____-n.

9.- Zergatik hegaztiak migratzen dute iparraldetik hegoaldera?:

10.- Zergatik hegaztiak migratzen dute hegoaldeko iparraldera?:

11.- Zertan datza negualdia? (azpimarratu erantzun zuzena):

- Iparraldeko gunerik hotzenetan negua lo eginez igarotzea.
- Negua leku epelago batean igarotzea. non elikagaiak eskuragarri egongo diren hilabete hotzenetan zehar.
- Erdi izozturik negua igarotzea.

12.- Noiz migratzen dute hegazti gehienek?:

- Egunez
- Gavez

13.- Zergatik dira garratzitsuak Euskal Herriko hezeguneak?:

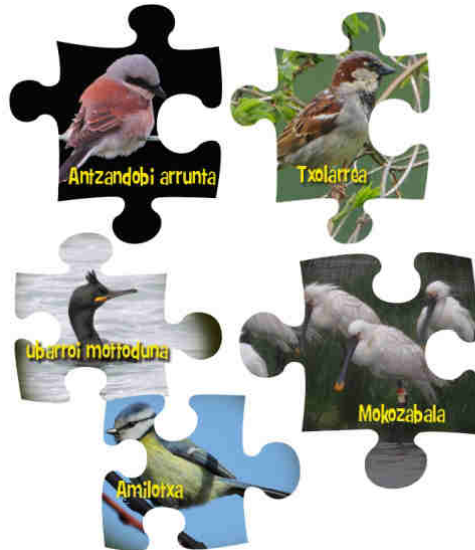
- Bere kokapen estrategikoagatik. Bizkaiko golkuaren erdian daude eta.
- Bere tamainu handia delako.

14.- Bisita egiten zabiltzan garaian migrazio zikloko zein momentutan daude hegaztiak? (X batez markatu):

BIZI ZIKLOA	
-Eztei aurreko migrazioa	
-Negutea	
-Estei osteko migrazioa	
-Ugaltze-garaia	

C.- HEGAZTIAK ETA EUREN HABITATAK

1.- Lotu ezazu espezie bakoitza bere habitatarekin geziak erabiliz:

2.- Lotu hegazti bakoitza bere taldearekin:

HARRAPARIAK

AHATEAK (paitak)

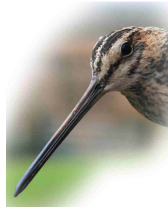
LIMIKOLOAK

TXORIAK
(Passeriformes)

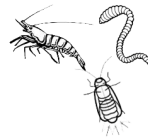
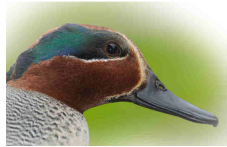
ZIKONIA ITXURAKOAK

D.- URETAKO HEGAZTIAK

1.- Paduretako hegaztiak moko desberdinak dituzte behar duten elikagaiak lortzeko egokituak -Geziekin lotu hegaztien moko formak bere elikagaiarekin-.

Arrainak

Ornogabeak

Ornogabeak
eta uretako
landareak

2.- Apuntatu irtenaldian behatu dituzun hegaztiak:

	ESPEZIEAREN IZENA	KOPURUA (handia edo txikia)
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		

3.- Oruetako minigidaren laguntzaz:

Zikonia itxurakoak:

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Lertxun hauskara					
Lertxuntxo txikia					
Mokozabala					
Lertxuntxo handia					
Zezen txoria					
Lertxuntxo itzaina					

Anatidak

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Basahatea					
Ahate txistularia					
Ipar-ahatea					
Ahate buztanluzea					
Zertzeia arrunta					
Antzarra					

Limikolak

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Kuliska zuria					
Kuliska txikia					
Istingor arrunta					
Hegabera					
Zankaluzea					
Borrokalaria					

Beste taldeak:

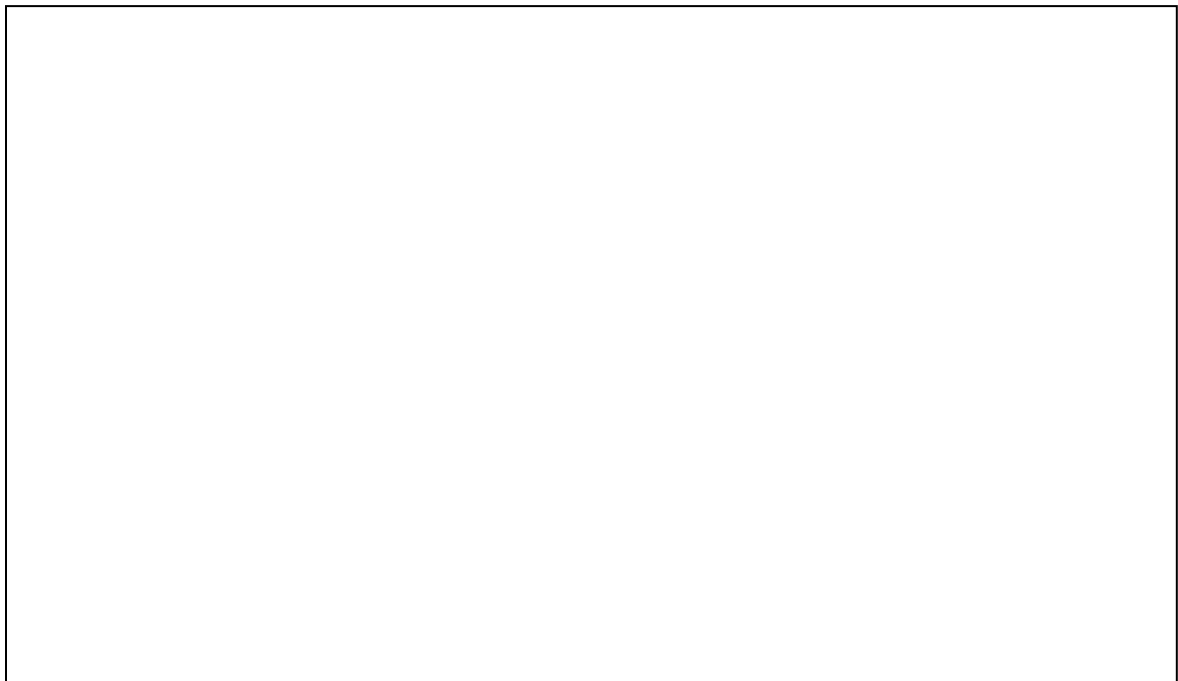
ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Kopetazuria					
Martin arrantzalea					
Ubarroi handia					
Txilinporta txikia					
Arrano arrantzalea					

4.- Aurkitu Urdaibaiko 10 hegaztien izena:

Z	E	D	R	E	T	U	O	U	K	H	B	E	A	T	U	E	A	G	T	Y
O	G	R	E	T	U	E	A	R	L	E	R	T	X	U	N	T	X	O	A	
Z	I	K	O	N	I	A	C	T	Y	U	P	I	K	B	D	R	E	R	A	
S	E	R	E	C	T	W	T	O	T	V	Z	R	A	A	T	X	T	E	I	
T	X	R	D	K	U	L	I	S	K	A	K	K	L	R	E	O	P	N	S	
R	Y	U	I	O	C	Z	E	T	X	E	K	B	R	R	Z	C	I	R	T	
N	U	M	A	R	E	R	U	O	P	E	F	T	G	O	C	T	Y	U	I	
Z	R	O	X	E	A	N	T	Z	A	R	R	A	B	I	Z	X	E	R	N	
E	T	K	C	U	R	T	X	C	T	U	I	O	B	A	Z	E	A	A	G	
U	O	O	X	U	I	O	I	X	I	R	T	O	P	I	A	E	R	T	O	
R	T	Z	A	O	N	I	L	B	U	R	E	R	Y	U	I	O	P	X	R	
E	R	A	Z	R	T	Y	I	Z	E	R	I	O	P	C	T	X	E	R	R	
T	E	B	Z	R	T	E	N	O	K	O	P	E	T	A	Z	U	R	I	A	
C	O	A	Z	E	R	I	P	O	P	O	J	U	B	G	T	Y	U	I	A	
A	Z	L	C	E	T	U	O	C	B	T	Y	U	O	P	C	R	T	E	A	
R	E	A	C	Y	O	P	R	Z	A	Z	E	R	T	Z	E	T	A	O	I	
B	T	R	I	I	O	P	T	X	T	Y	U	I	Z	R	T	I	O	P	A	
X	E	R	T	Y	U	Z	A	Z	E	W	R	T	U	I	O	P	M	I	X	
E	A	R	T	U	I	O	C	R	E	T	R	Y	X	R	T	U	I	O	P	
X	E	R	T	Y	U	A	T	U	I	O	P	C	V	X	R	T	U	I	O	

Lertxuntxoia – Zikonia – Ubarroia –Istingorra – Kuliska – Mokoizabala –
Antzarra –Kopetazuria – Zertzeta –Txilinporta –

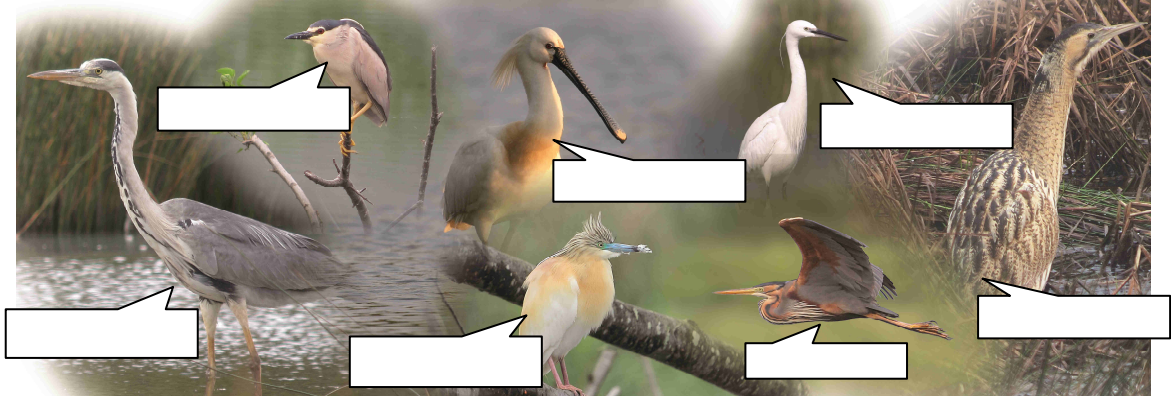
5.- Aukeratu horien artean hegazti bat eta marraztu ezazu:

E.- Klasean egiteko aktibitatea:

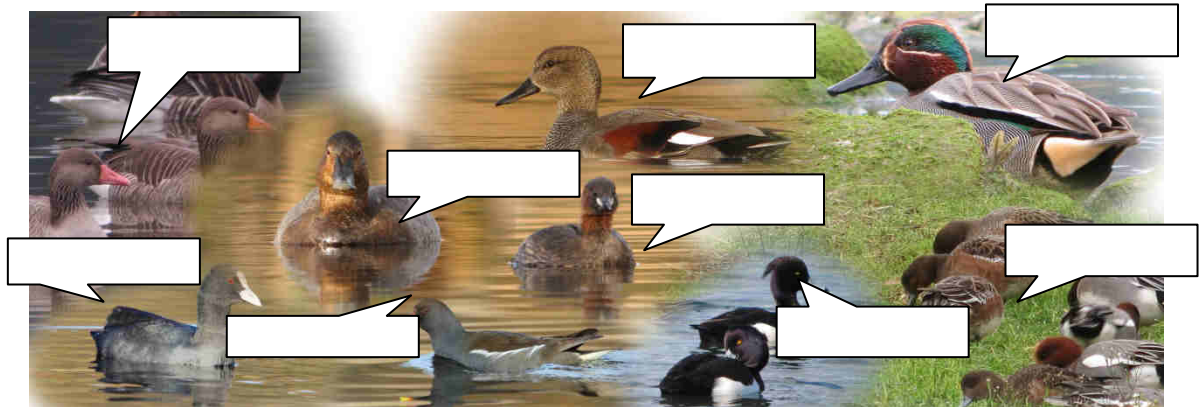
Identifikatu ahal dituzun hegaztiak Oruetako hegaztien minigidaren laguntzaz:

Zikoina itxurakoak:

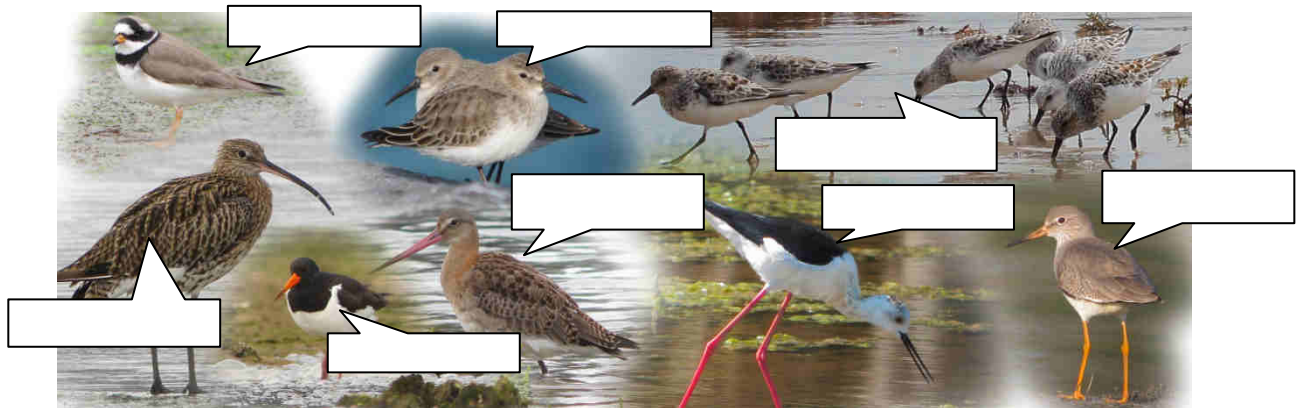
Lertxun gorria – txori zezena – lertxun hausgara – Amiltxori – mokoabala – lertxuntxo txikia – lertxuntxo karramarrojalea

Ahateak eta antzekoak:

Ahate txistularia – murgilari arrunta – txilinporta – zertzeta – antzarra – ipar ahatea – uroiloa – kopetazuria – murgilari mottoduna

Limikoloak:

Bernagorri arrunta – txirri arrunta – kurlinta handia – txirritxo handia – zankaluzea – itsas mika – txirri zuria – kuliska buztanbeltza –

Intereseko estekak:

www.birdcenter.org

www.urdaibaiospreys.eu/es

www.migraciondeaves.org/

www.encyclopediadelasaves.es/previo.htm#

www.rspb.org.uk/discoverandenjoynature/discoverandlearn/birdidentifier/

www.seo.org/listado-aves/

www.hegaztiakeskolan.com/

www.ornitho.eus/

www.aranzadi.eus/category/ornitologia

Intereseko estekak:

www.birdcenter.org

www.urdaibaiospreys.eu/es

www.migraciondeaves.org/

www.encyclopediadelasaves.es/previo.htm#

www.rspb.org.uk/discoverandenjoynature/discoverandlearn/birdidentifier/

www.seo.org/listado-aves/

www.hegaziakeskolan.com/

www.ornitho.eus/

www.aranzadi.eus/category/ornitologia